Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Articulus 2dus

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

Resp. ad 3tium d: n habet primum esse in tempore n: n quoad durationem cum et n: c. Actiones enim instanti incipiunt et acquirunt primum esse in parte temporis Actionis id durant et hinc ipso incipiunt à tempore mensurari.

N:360 Colliges 1mo ipsa indivisibilia entium successivorum incipere et desinere intrinsece. ratio est, quia habent totum suum esse simul et per unicum indivisibile momentum, in quo veraciter dicitur nunc primo est illud indivisibile, et immediate antea non erat. item nunc ultimo est illud indivisibile, et immediate postea non erit.

N. 361 Colliges 2do. Res illas, quae sunt, motum successivum, ut qualitas et quantitas si absolute sumantur et prout in fieri incipere intrinsece, et desinere extrinsece id est primum non esse, ratio est, quia qualitas v.g. prius producitur uno gradu remissiori quam intensior, prius quoque inducitur in minori subjecti parte quam in maiori, et hinc ob resistentiam contrarii, quod non instantanee sed paulatim solum expelli potest, quod qualitas absolute sumpta et prout in fieri incipit instar extrinsecum atque adeo per ultimum sui non esse. Dixi si absolute sumantur.

Successivorum labentium prius et posterius.

Si enim sumantur penes determinatum gradum ac statum, qua ratione sit in tanto esse; consistunt in indivisibili; calor namque ut quantum talis, item quantitas bipalmaris qua talis in ... suscipiunt magis et minus, cum non detur calor ut quantum magis et minus talis, aut quantitas bipalmaris maior vel minor, hinc sub hac ratione incipiunt more rerum permanentium per primum et ultimum sui esse.

Articulus 2dus.

Quisnam sit terminus parvitatis et magnitudinis?

N. 362 Notandum. Variis hac in materia uti solent Philosophi vocabulis ea sunt: maximum quod sic, minimum quod non, minimum quod sic, et maximum quod non, maximum quod sic est maxima quantitas, sub qua res esse et conservari potest, ita ut sub maiori non possit. minimum quod sic est minima quantitatem

magnarum, sub quibus res esse n. potest, quovis sub quacunque alia minori potest, minima dicitur sic, e minima quantitas sub qua res esse potest, ita ut sub minori n. possit, maximum quod non est maxima quantitas parvarum, sub qua res esse n. potest, licet sub quolibet maiori possit, sic v. g. si maxima quantitas, sub qua homo existere potest, supponatur 15 pedum, minima vero unius pedis, hujus homo supra illam e infra istam naturaliter inveniri possit. et quantitas 15 pedum erit maximum quod sic: quantitas vero proxima supra quantitatem 15 pedum erit minimum quod non: econtra quantitas unius pedis erit minimum quod sic, quantitas vero e infra pedem, erit maximum quod non. maximum quod sic, et minimum quod non dicuntur termini magnitudinis illud intrinsecus, hoc extrinsecus. minimum vero quod sic, et maximum quod non dicuntur termini parvitatis, illud intrinsecus illud extrinsecus. id quod.

Dico Omnia entia naturalia viventia habent terminum intrinsecum tam magnitudinis quam parvitatis. ita communis contra Philosophum cum Aristotele, imo Phil. c. q. 236. Probatur quoad primam partem. Viventia augentur et nutriuntur per veram conversionem alimenti in substantiam ... vi caloris naturalis qui naturaliter finita virtutis agendi repatitur, ita ut quotidie evadat debilior, quod in hominibus devexa aetatis patet manifeste: quo bene asserit omnia viventia habere terminum aliquem intrinsecum magnitudinis, ultra quem naturaliter crescere et augeri nequeat. ... magnitudo ... media virtute intrinsece finita praesertim debilitata n. potest n. esse intrinsece finita et ... alqm intrinsecum terminum.

Probatur 2da partis est, nam omnia, quae e ... quolibet viventi naturale atque omnis organici requirit certum aliquem organorum apparatum cum certis dispositionibus in ordine ad exercendas operationes viventi convenientes, quae omnia ... aliquam ... et quantitatem exigunt, ita ut minor ... naturaliter sufficere ... debet terminari per intrinsecum terminum parvitatis, seu minimum ut sic. quod ...

N. 364tus

Solvuntur objectiones.

Obj. 1o Si maxima quantitas quam habere potest v.g. 15 cubitorum
nutriri poterit, poterit et augeri, consequenter poterit egredi
terminos maximæ quantitatis, et fieri major maximo, quod est absurdum;
ergo non datur certus terminus magnitudinis.

2o nullum est reperire genus bruti, in quo non aliquando fuerit
ad enormem et inusitatam magnitudinem necessario porrigeret; quod
signum est nullum # esse certum terminum magnitudinis bruti a natura
esse præfixum. 2. ostenditur, nam quod attinet ad homines, testantur
Herodotus et Strabo, indicas formicas esse vulpibus grandiores.
3. Albertus M. testatur vidisse se pisces, cujus scelerum oculorum
forea [?] homines capere potuerit. De crocodilo satis
constat eum quamdiu vivit nullum finem crescendi facere,
et quæ sunt alia ejusmodi.

Obj. 3. Non potest assignari, quis et quantus sit ille terminus magnitudinis
et parvitatis, quem profecto conferimus, quamquam naturalia non
egredi non possunt, ergo etc.

4to Si vivens haberet terminum intrinsecum magnitudinis, tunc homo
pervenisset ad illum terminum, ubi non posset naturaliter amplius
augeri; sed hoc est falsum ergo. Talis homo posset morderi
a serpente, sed tunc ipso augeretur, quod intumesceret,
ergo etc.

5to. Si daretur minimum v.g. ligni quod sit, posset in
medietate talis ligni ignis perinde minui, qua in toto,
quia ignis naturaliter continuus agit in proximum, quam in distans,
sed si lignum haberet terminum parvitatis, hoc non posset fieri;
ergo.

6to. Si daretur minimum ignis, idem esset divisibile in 2 partes,
et quælibet pars iterum in 2as, sicque in infinitum, quia omne
continuum etiam minimum est divisibile; sed etiam ipso non esset minimum
ignis: alias daretur omnibus minimo, quod iterum est impossibile,
ergo vivens non habent terminum parvitatis.

Resp. ad 1um in lignum hoc nullum amplius forte corpus augmento N. 363tio.
q̃ viventis naturalis augmentum acquisibile; unde in
ea nutritione tantum deperdet, quantum acquisiverat.

Resp. ad 2um. dist. n: c. plusquam non quatuor, quam nominata
aliud individua propria a natura adeo a generante
suppeditata plus vel minus accedere a vicissim recedere
a termino magnitudinis parvitatis a natura sua speciei praefixo.
neque quippe habens dari latitudinem aliquam inter maximum
quod sit, et minimum quod sit, seu terminos intrinsecos magnitudinis
et parvitatis. licet enim quidam natura iusta quaevis
sua speciei mensuram excesserint; ejus tamen terminum nullum
eorum latitudinem transiliit, nec forte nullum adhuc aliquis.
de crocodilo non ita constat ut dicitur eum tandem crescere
quamdiu vivit.

Resp. ad 3um n: c. etiamsi dico ex nostro illarum esse, quae,
ut olim in simili [illegible] dicebamus, certum bonum pariter
ex antecedente supposito non traheret. certum argumentum est
huic simile, non possum determinate assignare certum numerum stellarum
in caelo, quod non datur certus et determinatus numerus, quia
et haec consequentia, talis est etiam illa, jam in objectione proposita.

Resp. ad 4um. dist. m. augeretur vi generationis ab intrinseco n: m
augeretur vi corruptionis et ab extrinseco c m et n: c.
talis enim hoc eo ipso, quia augeretur deberet mori, et
transire in aliud compositum, quod admittit majorem terminum
magnitudinis, quod sit quasi maximum in hoc habitabili. unde
a serpente vulneraretur, si vincat, possibile naturaliter
aliud quid magnis, dico vel tale quid non posse intumescere
vel omnino annihilaretur, eo quod non posset resolvi in aliud quid
vivens, vel etiam non vivens.

Resp. ad 5um n: m. nam cum lignum porrigeretur ad summum
ut minimum terminum parvitatis totum ab igne consumeretur.

Resp. ad 6um. dat. esse divisibile in duas partes, physice n: m mathematice
et divinitus c m. tale minimum quod sit igni naturaliter
non amplius est divisibile, quia daretur naturaliter minus minimo,
quod si divinitus separaretur, talis ignis omnino periret. ideoque
dicenti non [illegible] carere termino intrinseco parvitatis respondeo.